

Горпина (скорочено)

Марко Вовчок

Головна героїня оповідання — Горпина. Вона була "білолицю, гарною й веселою, а прудкою, як зайчик: і в хаті, й надворі в'ється, порядкує, господарює, і співає, і сміється, аж чують гучно її голосок дзвенячий". Горпина з чоловіком жили щасливо, свекор і свекруха теж її любили.

"Одно й журило їх, що діток Господь не дає. Вона, було, як де попаде чужу дитинку то вже й цілує, й милує, а сама зітхне тяжко?"

Згодом у Горпини народилася донька. Молода мати не могла натішитися дитиною: співала над нею, цілувала її, хрестила. Горпина нікому не довіряла доньку, навіть на панщину її із собою брала. Тяжке кріпацьке життя дісталось жінці, але радість їй давала донька.

Старий пан, при якому жилося тяжко, помер. Почав господарювати молодий пан, і при ньому жити стало ще тяжче: тепер кріпаки працювали не п'ять, а шість, а потім і сім днів на тиждень. Молодий пан любив жити в розкоші. Улюбленим заняттям пана було грати в карти на гроші. Кріпакам молодий пан обіцяв нові хати, казав також, що мужиків треба й жалувати, і наукам різним вчити. Так мудро десь його навчили. Але ж насправді то все були ліберальні побрехеньки. Кріпакам стало жити важко, як ніколи. А хати не те що нові не побудували, а й старі порушилися.

Горпині теж довелося взнати ласки пана. У жінки занедужала дитина, а час уже був іти на панщину. Вона ризикнула взяти доньку із собою. Її зустрів пан і розлючено наказав десятнику негайно віднести дитину додому, щоб, мовляв, не відволікала кріпачку від роботи. Пан на Горпину grimнув і наказав, щоб вона робила діло, якщо не хоче бути покараною. Дитина постійно плакала і серце Горпини розривалося від болю. У дівчинки була гарячка і ніякі засоби немогли їй допомогти.

Наступного дня Горпині треба було знову йти на панщину, а динині краще не ставало. Тоді вона згадала, що можна дати дитині настій макових голівок. Горпина приготувала настій, від якого дитина одразу заснула. Горпина поклала дочку в колиску і пішла на панщину. Вона ледве дочекалася закінчення дня, хотіла швидше повернутися до дитини. Але її донечка без материнського догляду та будь-якої допомоги померла. Горпина збожеволіла від горя.

Цілісінький день ходить мовчки та городній мак ізбирає; а спитати, нащо? "А се, — каже, — для моєї дитинки".

Взимку то все плаче: "Нема маківокі Чим мені донечку рятувати!"